

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Jak budeme řešit otevřená data ve veřejné správě?

Michal Rada

Ministerstvo vnitra ČR

OPEN...

Není to jen o samotných datech

Hodně se hovoří o “opendatech” jako otevřených datech

- ▶ Příkladem jsou otevřená data RÚIAN

Existují ale i “openservices” jako otevřené služby

- ▶ Příkladem jsou otevřené služby ČÚZK v oblasti prostorových a geo informací

Jak publikujeme a prezentujeme data

Veřejná správa prezentuje data několika způsoby:

1. Jako statické informace na webu
2. Jako dokumenty na webových stránkách
3. Jako webová rozhraní různých veřejných seznamů a rejstříků
4. Jako odpovědi na žádosti o svobodný přístup k informacím
5. Jako odpovědi na dotazy formou různých API rozhraní
6. Jako strojově zpracovatelná a popsaná data (opendata)

Vysvětlení ... lidsky

Otevřená data jsou data, která veřejná správa vypublicuje, jsou k dispozici pro kohokoliv, nikdo o ně nežádá, ale rovnou je využívá a jejich využívání se nijak neomezuje a nekontroluje a nesleduje.

Taková data mohou být využívána jak pro potřeby veřejných služeb, tak pro potřeby občanů, tak pro potřeby komerčního i neziskového využití a dokonce se nad takovými daty dají vytvářet komerční služby a produkty.

Opendata are provided “as is” without any usage limitation and regulation.

...ve veřejné správě

K vymezení otevřených dat je třeba podotknout, že otevřená data jsou publikována, aby mohla být dále využívána ostatními orgány veřejné správy i dalšími právními subjekty a soukromými osobami. Veřejná správa disponuje ale i celou řadou dat, která ze své podstaty nejsou veřejná, respektive jsou nějakou právní formou chráněna (třeba osobní údaje podle Zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů apod.). Takováto data pochopitelně nelze považovat za otevřená data, nicméně statistická a agregovaná data z nich v souladu se zmocněním vytvořená již otevřenými daty být mohou (například počet obyvatel v obci jako statistické číslo, nikoliv však jako jejich seznam).

Principy otevřených dat

- ▶ **technická otevřenost:** Zveřejnění dat ve standardním strojově čitelném formátu, kde je k dispozici i datová struktura s popisem jednotlivých polí a částí dat
- ▶ **právní otevřenost:** Zveřejnění dat pod otevřenou licencí s jasně vymezeným způsobem užití a způsobem licencování těchto dat
- ▶ **dostupnost a původnost:** Jednotlivé datové sady jsou zveřejňovány jako jeden celek a nezměněné (tj. např. ne statistiky, ale data, na základě kterých se dají statistiky spočítat - s výjimkou dat, u nichž to ze zákona není možné)
- ▶ **přístup:** Katalogizace datových sad v katalogu dat pro usnadnění vyhledávání
- ▶ **opakovatelná využitelnost**

Opendata dle...

Otevřená data se dají rozdělit třeba podle formy využití:

- ▶ Otevřená data posilující protikorupční prostředí (rozpočty, smlouvy apod.)
- ▶ Aplikační otevřená data (JŘ, mapová data apod.)
- ▶ Informativní otevřená data (statistiky, agregovaná apod.)

Dále se dají dělit dle jejich technické formy a složitosti topologie:

- ▶ Tabulková data (to, co lze prezentovat jako tabulka stylu Sloupce řádky / Pole hodnoty)
- ▶ Strukturovaná data (to, co lze reprezentovat XML a XSD schémata struktury)
- ▶ Mamutí data (datové báze rozsáhlé a s vazbami)

Historie otevřených dat

O opakovaně využitelných datech “Reusable data” se začalo hovořit v roce 2000 s rozvojem národních databází členských států EU

Od roku 2003 existuje legislativa (směrnice o opakovaném využívání informací veřejného sektoru) a ta říká, že mají existovat data veřejné správy, která by se nejen napříč veřejné správy sdílela a dala automatizovaně využívat. Stanovuje pár definic a zásad a stanovuje možnost katalogu takových informací v jednotlivých státech.

Od roku 2009 se takovýmto datům říká “opendata” - tedy otevřená data.

Nejsou to jen “opendata” ale i “Linkeddata” ...

Historie po česku

Otevřená data v České republice trochu zprofanoval
jednostranný pohled na “opendata” jen jako na
protikorupční opatření

Trochu jsme nepochopili smysl otevřených dat a otevřených
služeb

Problémy v této oblasti

1. Neexistuje regulační rámec pro otevřená data a jejich rozsah
2. Neexistuje česká právní definice toho, co to jsou otevřená data
3. Veřejná správa neumí s open daty dostatečně pracovat (neumí je publikovat a neumí je využívat)
4. Nejsou dostatečně popsány rozdíly mezi “otevřenými daty” a “daty poskytovanými dle svobodného přístupu k informacím”
5. Neexistuje model klasifikace a třídění otevřených dat dle jejich datových sad
6. Principy interoperability na úrovni EU se teprve tvoří
7. Musíme si uvědomit, že data nepublikujeme pro sebe

Co právě řešíme?

- ▶ Tvorba regulačního rámce pro otevřená data
- ▶ Zakotvení otevřených dat jako zásadního principu publikace v rámci nového pojetí EG
- ▶ Standardizace prvních datových sad a jejich metadat
- ▶ Tvorba národního katalogu otevřených dat
- ▶ Stanovení pravidel pro publikaci dat a záznamů v katalogu
- ▶ Realizace vazby “data v ISVS budou publikována jako opendata, a to jako funkcionality systému”.

Opendata jako princip

Při tvorbě nového strategického rámce eGovernmentu a nastavení nových principů...

- ▶ považujeme otevřená data za nedílnou součást
- ▶ chceme, aby opendata publikovaly informační systémy
- ▶ postupně vymezujeme jednotlivé okruhy dat jako datové sady otevřených dat
- ▶ udržujeme katalog pro informace o datových sadách jako součást PVS

Národní legislativa

Jak to má vypadat?

1. Obecná právní úroveň - stanoví, že co mohou být opendata, to také mají být a jsou veřejná
2. Obecná procesní a technická úprava - definuje, co jsou opendata, jak to vypadá, jak se to publikuje, kde se to hledá apod. - bude v Zákoně o ISVS a souvisejících standardech
3. Konkrétní procesy publikace v katalogu a správy (prováděcí vyhláška k Zákonu o ISVS)
4. Právní úprava jednotlivých oblastí - v různých právních předpisech bude stanoveno, že něco jsou opendata (odskok na ISVS) a odkud se publikují

Katalog

Katalog otevřených dat veřejné správy je primárním informačním zdrojem o datových sadách otevřených dat.

V rámci katalogu samotného nejsou primárně uchovávána samotná data, ale obsahuje informace o datových sadách a jejich umístění a o správcích datových sad a o jejich validitě a aktuálnosti.

...mimoходом sám katalog je datovou sadou opendat

Principy katalogu

- ▶ Je provozován na základě zákona (novela ISVS) a zákon vymezuje i jeho obsah
- ▶ Je provozován jako součást Portálu veřejné správy a využívá jeho technologii
- ▶ Je primárním zdrojem informací o dostupných datových sadách, jejich popisu, jejich správcích a jejich umístěních a o dalších souvisejících skutečnostech
- ▶ Správcem katalogu je MV ČR, zodpovědnost za informace v záznamech mají ti, kdo je do katalogu zapsali
- ▶ Do katalogu jednotlivá OVM zapisují informace o datových sadách formou záznamů
- ▶ Jsou stanovena pravidla pro publikaci informací o datových sadách

OVM publikující data

musí vyřešit:

- ▶ Zda má legislativní rámec pro to, aby publikovalo opendata
- ▶ Jaká data má publikovat jako opendata
- ▶ V jakých systémech (ISVS) jsou taková data spravována
- ▶ Technickou úpravu ISVS, aby uměly publikovat datové sady opendat
- ▶ Zajištění infrastruktury pro publikování datových sad (veřejně dostupný prostor se statickými URL)
- ▶ Popis samotných metadat a sběr veškerých požadovaných informací o nich
- ▶ Zápis do katalogu opendat a udržování záznamu

...jak na to?

Jedním z konkrétních způsobů, jak připravit informační systémy ve veřejné správě je...

...jako povinnou podmínku pro financování úprav zejména centrálních IS v následujícím období stanovit také úpravy pro publikování otevřených dat jako datových výstupů

Chceme, aby publikování dat také ve formě “opendat” a služeb také ve formě “openservices” bylo povinnou součástí realizace úprav IS v rámci modelu sdílených služeb.

